

UNITAT 3

COMPOSICIÓ DE LES DISSOLUCIONS I DISPERSIONS COL·LOÏDALS

QUÍMICA 1
BATXILLERAT

Composició de les dissolucions (I)

$$\frac{\text{quantitat de solut}}{\text{quantitat de dissolució}}$$

Percentatge en massa (%): grams de solut en 100 g de dissolució.

Dissolució aquosa de NaCl al 10% → 10 g de NaCl per cada 100 g de dissolució.

Percentatge en volum (% VOL): mil·lilitres de solut per cada 100 mL de dissolució.

Dissolució aquosa de NaCl al 10% → 10 g de NaCl per cada 100 g de dissolució.

Molaritat o concentració molar (M): mols de solut per cada litre de dissolució.

Dissolució de 0,2 M de CuSO_4 → 0,2 mols de CuSO_4 dissolts en 1 L de dissolució.

Fracció molar (χ): grams de solut en 100 g de dissolució.

La fracció molar de O_2 és de 0,19 → 0,19 mols de O_2 per cada mol d'aire.

Composició de les dissolucions (II)

$$\frac{\text{quantitat de solut}}{\text{quantitat de dissolvent}}$$

Molalitat (*m*): mols de solut per quilogram de dissolvent.

Dissolució aquosa de 0,1 M d'àcid acètic → 0,1 mols d'àcid acètic per cada kg de dissolvent.

Altres expressions

Grams per litre de dissolució

Dissolució saturada de $(\text{Ca}(\text{OH})_2)$ → 1,7 g de $(\text{Ca}(\text{OH})_2)$ per cada L de dissolució a 15 °C.

Parts per milió (ppm): grams de solut per una tona de dissolució.

Concentració en detergents de laurilsulfat de sodi en aigua potable ha de ser inferior a 1 ppm → menys d'un gram de laurilsulfat de sodi per cada tona de dissolució.

Preparació de solucions a partir d'altres solucions

Normes generals per a la preparació de dissolucions

1. No preparar dissolucions més concentrades que la **dissolució mare**.
2. Els càlculs es fan amb factors de conversió i partint de les dades de la dissolució que es vol preparar.

Exemples:

▪ Canvis de molaritat:

Preparar 100 mL de dissolució 0,2 M d'acetona a partir d'una dissolució d'1 M.

▪ Canvis de percentatges en massa:

Preparar 200 g de dissolució al 20% en massa d'alcohol etílic a partir d'una solució d'alcohol del 97% en massa.

▪ Canvis de concentració:

Preparar 250 mL de dissolució 0,1 M d'àcid clorhídric a partir d'una solució d'àcid clorhídric concentrat del 36% en massa i de densitat $1180 \text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$.

Propietats de les dissolucions

Propietats col·ligatives:

- Pressió de vapor: Llei de Raoult.

$$\frac{\Delta p}{p^0} = \chi_s \quad \text{o bé} \quad \Delta p = \chi_s p^0$$

- Ascens ebullioscòpic i descens crioscòpic d'una dissolució.

$$\Delta T_e = K_e m$$

$$\Delta T_f = K_f m$$

- Pressió osmòtica.

$$\pi = cRT$$

Dispersions col·loïdals

Tipus	Medi dispersant	Fase dispersa	Exemples
Aerosol	Gas	Sòlid Líquid	Fum Boires i núvols
Gel	Sòlid	Líquid	Flam, mató, gelatines, etc. Clara d'ou dur.
Sol	Sòlid	Líquid	Flam abans de refredar-se (líquid cremós calent), clara d'ou cru.
Escuma	Líquid	Gas	Escuma de la cervesa, clara d'ou batuda, nata muntada, escuma d'afaitar.
Emulsió	Líquid	Líquid	Crems hidratants i crems nutritives per a la pell, llet, maionesa, etc.

Medi dispersant:
Equivalent al dissolvent
d'una dissolució.

Fase dispersa: Equivalent
al solut d'una dissolució.